

Idees

No perdre el tren

Agustí Colomines

Des de fa una temporada es publiquen tota mena d'articles sobre el futur del catalanisme. S'ha estès la sensació que la crisi del catalanisme s'ha agreujat tant pels errors interns com per les giragoneses del president del govern espanyol, que ha demostrat ser un funàmbul amb molta sort. Però, de fet, la crisi del catalanisme ja va ser diagnosticada des dels anys de la recuperació de la democràcia.

El catalanisme que va arrencar a mitjan segle XIX, a resultes del fracàs del federalisme i del carlisme, es va configurar com un projecte regionalista de transformació de l'estat que tenia per objectiu prioritari la consecució d'una Catalunya autònoma. El catalanisme naixent va obrir diversos fronts de combat polític per donar sortida als anhels d'una Catalunya en ruta cap a la *modernitat*, els quals, però, només esclataren amb força a partir del 1901, que fou quan el catalanisme abandonà l'estratègia de la confrontació per una altra de basada en l'acció política positiva i parlamentària. És a dir, regeneracionista. Al nacionalisme català no li va caldre de fer el recorregut del basc, que va passar de teoritzar la separació, l'aïllament defensiu, a propugnar la reforma de l'estat, perquè, des d'Almirall, la proposta catalanista no pretenia rompre amb l'estat.

En què va consistir aquest catalanisme regeneracionista? Per damunt de tot, en la lluita per a canviar l'estructura política corrupta i ineficaç de l'estat per un nou model que, lluny de la centralització i l'unitarisme vigent des de la promulgació de la Constitució de Cadis, s'adaptés a la realitat multiregional del moment. Així doncs, es pot dir que el nacionalisme català hegemònic d'aquell temps era un moviment de protesta en contra de l'estat centralista i, també, un factor de modernització amb vista a l'enfortiment de la societat civil, l'acceptació de la democràcia i la seva extensió al conjunt de l'estat espanyol, l'europeisme, la ruptura cultural amb l'Espanya profunda i reaccionària, l'aplicació de l'autonomisme a tot l'estat, el progrés econòmic fruit de la Revolució Industrial, etc. La columna vertebral del catalanisme, si més no fins a l'últim intent de reforma estatutària, ha estat aquesta.

A mi em sembla que és això que ha entrat en crisi: el catalanisme ni és regeneracionista a Espanya (perquè la democratització i el desenvolupament espanyols són un fet) ni és un factor de modernització a Catalunya (perquè ha esdevingut dependent). Per tant, les discussions sobre el futur del catalanisme haurien de defugir les disputes partidistes (tan sectàries, per altra banda) per capbussar-se a resoldre aquesta crisi estructural del moviment. Almenys per no perdre el tren de la nova modernitat, de la qual ja no s'és el motor. La paradoxa és que podem descriure bé què va ser el catalanisme en el passat però, en canvi, costa de saber què és avui dia.

Director del Centre Unesco de Catalunya

Escòcia: referèndum?

Ramon Tremosa

Segons un article publicat el dia 17 de juny al setmanari *Scotland on Sunday*, diverses fonts del Partit Conservador i Unionista Escocès han manifestat la voluntat de donar suport a la proposta del govern escocès –presidit pel Partit Nacional Escocès (SNP)– de celebrar un referèndum sobre la independència

d'Escòcia durant aquesta legislatura. Una colla de diputats conservadors escocesos i també el vice-president de la branca escocesa del partit, Richard Cook, creuen que la societat escocesa hauria de votar com més aviat millor en un referèndum, perquè creuen que votaria no de forma clara i optaria per mantenir Escòcia lligada al Regne Unit. D'aquesta manera, els conservadors partidaris de la consulta pretenen eliminar la principal raó de ser de l'SNP i deixar-lo sense discurs.

Segons què m'explica Xavier Solano, el primer ministre d'Escòcia, l'independentista Alex Salmond, ha rebut amb molta alegria aquesta possibilitat. Xavier Solano és un polític català que fa cinc anys que treballa d'assessor de l'SNP al Parlament d'Escòcia i és l'autor del llibre publicat fa poc *El mirall escocès* (Dèria & La Magrana), presentat fa quinze dies, davant de cent cinquanta persones, a la llibreria Catalònia de Barcelona.

Doncs resulta que si al nombre de diputats de l'SNP hi afegim el suport dels tories, dels verds i de la diputada independent, els diputats pro-referèndum esdevindran majoria a la cambra escocesa (cal la majoria absoluta per a poder convocar-lo). I, tot i que la líder del partit conservador escocès, Annabel Goldie, no hi està d'acord, la pressió dins el partit conservador en suport del referèndum cada vegada és més forta.

Per una altra banda, Salmond anunciava el 28 de juny els noms dels membres que formaran part del nou consell del govern escocès en matèria econòmica. Entre diversos i influents personatges del món econòmic, hi ha dos premis Nobel (Finn Kydland i James Mirrless), un rector de la Universitat d'Oxford (Frances Cairncross) i George Mathewson, que fins l'any passat era president del cinquè banc més important del món, el Royal Bank of Scotland. Mathewson va donar suport explícit a l'SNP a les eleccions passades, i contribuï a desmentir la campanya de la por desfermada pels laboristes britànics, que van centrar la campanya electoral en els hipotètics costos d'una secessió per als escocesos. El principal objectiu d'aquest consell serà proposar maneres per millorar l'evolució econòmica i la competitivitat del país. En aquest sentit, s'espera amb expectació què dirà el consell sobre qui ha de recaptar els impostos a Escòcia i sobre quines són les oportunitats que pot reportar a l'economia escocesa competir fiscalment amb Londres.

*Economista
Universitat de Barcelona*